Цана асобнага нумару 15 гр.

Przesyłka opłacona ryczałtem

№ 96 (147). Вільня, Серада 28 Сьнежаня 1927 г. Год III

СЯЛЯНСКАЯ НІВА

Няхай жыве Беларускі Народ!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі: Вільня, Вострабрамская 8—1. (Wilno, ul. Ostrobramska 8-1);

Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзіны апрача сьвята.

Рэдактар прыймае ад 12 да 2 гадз.

Зямля Сялянству бяз выкупу!

Падпіска:

на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал., на 6 месяцаў 4 зал., на год — 8 зал. Для заграніцы удвая даражэй.

Аплата надрукаванага залежыць ад рэдакцыі

ВЫХОДЗЕ Ў СЕРАДУ І СУБОТУ.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

Канфіската „Сялянскае Нівы“.

Па загаду Камісара Ураду на м. Вільню № 95 (146) „Сялянскае Нівы“ канфіскаваны за перадавіцу „Прадвыбарчыя ластаўкі“ і „Навіны“.

Рэдакцыя „Сялянскае Нівы“ мусіць сьцьвердзіць, што гэтая канфіската зьяўляецца беспадстаўнаю дзеля таго, што ў перадавіцы рэагавалася на злосныя напады на нас абшарніцка-манархістычнага віленскага „Słowa“. Тэндэнцыйныя закіды і чарговыя інсынуацыі „Słowa“, дэфэнзыўнага характару, якія маюць на мэце выклікаць абурэньне з боку ўраду, адносна нас, ня могуць астацца без пратэсту. Канфіската-ж не дала нам магчымасьці зрабіць гэта.

Не маглі мы прайсьці моўчкі і міма гэтакага здарэньня, як адмова ў выдачы дазволаў на прадстаўленьні Беларускага Народнага Тэатру Бел. Інстытуту Гаспадаркі і Культуры.

У сувязі з канфіскатаю нашай газэты, якая заместа таго, каб пайсьці да чытачоў, папала да ўрадавае рэпрэзэнтацыі, мы не маглі павіншаваць нашых паважаных чытачоў Беларусаў-каталікоў з **Калядннымі Сьвятамі.** Просім прабачэньня, бо ў гэтым віна не наша.

Частыя канфіскаты (бо-ж толькі-што быў канфіскаваны № 92) сьведчаць аб тым, што мы ня маем магчымасьці падзяліцца сваімі думкамі з нашымі чытачамі гэтак, як належыцца.

ВОКАМ ПА СЬВЕЦЕ.

XVI.

У папярэднім нашым аглядзе мы далі маленькую нарыску і характэрыстыку кантонскіх падзеяў у Кітаі. Цяпер пастараемся яе прадоўжыць. Сочачы за падзеямі згодна вестак, якія зьяўляюцца ў замежных газэтах, прыходзіцца пераканацца, што кітайская калатня не сьціхае. Справа ў тым, што там вось у працягу ўсяе хатняе вайны не знайшлося тэй кропкі, каля якое можна было-б згрупаваць сілы разлеглай і многалюднай старонкі, якою зьяўляецца Кітай. Не знайшлося тэй асобы, якая-бы сваім аўтарытэтам ці спрытам, як у Расеі Ленін ды ў Італіі Мусолiні, здалела ўзяць руль дзяржавы ў свае рукі апіраючыся на які-небудзь „асколак“ ці клясу жыхарства.

Вяртаючыся да кантонскіх падзеяў, можна адзначыць, што там такая заварылася каша, якую пэўна ня хутка разхлябаюць Кітайцы. Па тым весткам, якія надходзяць з Кітаю цераз Маскву і Лёндан можна судзіць, што там ня гледзячы на тое, што камуністычнае паўстаньне здушана — спакою няма. Камуністыя разьбіліся на маленькія групкі ў ваколіцах Контону і ўвесь час не даюць супакою антыкамуністычным аддзелам, якімі камандуе ген. Лі-Фу. Усіх тых камуністых, якія пападаюцца ў рукі сваіх праціўнікаў, апошнія казьняць пры гэтым пападае і ўсім тым, хто з якой колечы прычыны накліча на сябе падазронасьць.

Нацыяналістычны кітайскі ўрад лічачы што паўстаньне камуністых арганізавана расейскімі бальшавікамі, зачыніў усе савецкія ўстановы і консуляты. Кіраўнікоў Кантонцы арыштавалі. Маскоўскі ўрад паслаў ноту Кітайцам, якою прапануе звольніць арыштаваных савецкіх консуляў і даць магчымасьць далей працаваць. Кітайцы-ж дамагаюцца ад маскоўскага ўраду звароту ім убыткаў, якія прычынілі камуністыя ў часе свайго паўстаньня. Чым закончыцца ўся кітайская крывавая лазьня — дагадвацца вельмі цяжка! Думаецца, што — іншыя дзяржавы, як гэта было 27 гадоў таму назад ізноў заспакояць Кітай, а пры гэтым захопяць лепшыя кавалкі Кітайшчыны сабе.

Адхіліўшы ўзрок нашага вока ад Кантону хочацца спыніцца над маленечкаю справаю... Называем гэтую справу маленькаю, не дзеля таго, што яна нязначная, а дзеля таго, што праявілася ў маленькай дзяржаве... Гутарка ідзе аб Латвіі.

У працягу нейкага часу там быў сацыя-

ДЗЕНЬ ПРАЦЫ.

Амаль-што два месяцы маем за поясам ад таго часу калі мы зрабілі „першы крок“, якім паведамілі Беларускаму Народу аб чарговым заданьні ў яго змаганьні за сьветлую будучыну Бацькаўшчыны і адзначылі той шлях, якім, паводле нашых думак, (маючы на мэце нашае цяжкое палажэньне) найлепш было-бы весьці змаганьне. Той шлях, які вызначаўся нашым „першым крокам“ быў — шлях аб‘яднаньня ўсіх беларускіх дзейнікаў для выбару прадстаўнікоў ад Беларускага Народу ў польскі парлямант — Сойм і Сэнат.

На вялікую радасьць і задаваленьне, нашы словы ня былі і ня ёсьць пустым зыкам. Абвясьціўшы заклік мы пашлі далей—мы пачалі тварыць беларускае аб‘яднаньне: і вось сяньня ўжо стаімо перад давершаным фактам — аб‘яднаньне стварылася.

Тыя беларускія партыі, якія стаяць на запраўды беларускім нацыянальным грунце і тыя паасобныя дзеячы, якія таксама маюць на мэце дабро Беларускага Народу — самкнулі круг і сталі адзіным фронтам для барацьбы ў абароне нацыянальных ідэалаў і сацыяльных інтарэсаў беларускіх працоўных масаў. Па-за гэтым фронтам асталіся толькі тыя шкоднікі, якія будучы чужынцамі для нас (польскімі ці маскоўскімі агентамі), якія ня маючы ніякае кроўнае сувязі з Беларускім Народам, імкнуцца стварыць з Беларускага Народу сродак, які зьяўляецца патрэбным для іх у выкананьні абавязкаў іхніх гаспадароў. А тыя абавязкі выяўляюцца ў разьбіваньні беларускага фронту, каб лягчэй ім было ўтрымацца на шыі нашага народу.

Беларускае Выбарнае Аб‘яднаньне адразу энэргічна ўзялося за працу... ужо стварыўся Цэнтральны Выбарны Камітэт, ужо творацца акружныя і павятовыя камітэты... Наагул, ідзе дзейная перадвыбарная арганізацыя з задаваляючым пасьпехам. Беларускае Аб‘яднаньне прыстала да агульнага блёку ўсіх нацыянальных меншасьцяў, прычыны і патрэбы якога, нядаўна вясьвятліліся першымі радкамі „Сялянскае Нівы“.

У далейшай сваей працы Беларускі Выбарны Камітэт пастанавіў, склікаць зьезд выбаршчыкаў — Беларусаў на 28 г. сьнежаня, каб апрацаваць плян арганізацыі, каб абмяняцца цераз пасярэдніцтва жывога слова, думкамі паміж беларускімі цэнтрам і правінцыяй і, каб вынікі гэтага абмену думак пераказаць масам. І вось сяньняшні дзень і ёсьць—*Дзень працы.*

У гэты дзень кожны прысутны на зьезьдзе павінен горача прыняць да сэрца беларускую справу, павінен абдумаць і абмазгаваць гаротнае палажэньне беларускага працоўнага народу і стварыўшы ў сваім разуменьні той ці іншы пагляд, вылажыць яго зьезду на разважаньне. У гэты дзень павінен кожны прысутны ўзяць над развагу і ўважліва і старанна абмеркаваць усю сытуацыю і шукаць як найлепшага спосабу для далейшага змаганьня і барацьбы на парляманцкім грунце... Трэба памятаць, што як чорная хмара, над нашым народам вісіць пагроза—часткава праіграць выбары. Вісіць пагроза страціць на марна некуялькі прадстаўнікоў у парлямант!... Розныя шкоднікі ўсе тыя, хто працаваў і працуе дагэтуль у мэтах зьніштажэньня Беларускага Народу і ў мэтах матэрыяльнага яго вызыску, цяпер, робячы салодкую міну, надзяваючы на сваю воўчую пароду авечую шкуру, прыкладае ўсе свае здольнасьці і сілы на тое, каб атрымаць ад Беларусаў—патрэбныя ім галасы.

І каго тут няма? І хто толькі не заводзіць сваю сетку, каб як рыбку лавіць беларускіх выбаршчыкаў? Тут і польскія сацыялісты, і „Вызваленцы“, і манархісты, і дэмакраты, і камуністы, і „хлопы“, і „robotniki“ і іх прыхвосьнікі — Паўлюкевіч, Умястоўскі і т. д.

Ад усіх гэтых груганоў, якія рахуюць на нас як на „мяртвячыну“, мы павінны адбіцца, а гэтым самым яшчэ раз паказаць (паказаць яскрава і выразна), што мы жывём і будзем жыць і што нятолькі жывём, а расьцём і ўмацняемся. Вось гэта і павінна быць мэтаю працы сёньняшняга зьезду!...

Вітаючы прадстаўнікоў ад беларускіх выбаршчыкаў мы надзеемся, што будучына нашай Маткі-Беларусі і нашага Беларускага Народу, выкаваная ў поце і ў крыві — ня будзе гэтакай жорсткай як сучаснасьць: яна будзе—задаваляючай. Але-ж ясна, што толькі ў такім выпадку, калі мы ўсе Беларусы будзем змагацца і працаваць—на ніве Беларускага Адраджэньня!

Скарга.

лістычны ўрад. Праўда, ён ня быў чыста гэтакім, бо падтрымоўвалі яго і іншыя радыкальныя партыі, але-ж называем яго гэтак, дзеля таго, што сацыялісты займалі ўва ўрадавай кааліцыі (аб'яднаньні) першае кіруючае месца. Дзеля гэтага самага, калі ад сацыялістаў, аддзяліліся прыбудоўкі, дык сацыялістычны будынак рухнуў... Латвійскі ўрад падаўся ў адстаўку. Рэч звычайная!.. Але-ж хочацца адзначыць два мамэнты якія безумоўна зьяўляюцца вартымі ўвагі.

Сацыялістычны латвійскі ўрад задумаў ашчасьлівіць сваіх грамадзян і ўмацавацца адчыненьнем вакна ў Эўропу для бальшавікоў. У сувязі з чым быў твораны латвійска-савецкі гандлёвы дагавор. Проці гэтага дагавору, пратэставалі тагды ўсе буржуазныя колы Латвіі, дык здаецца яны то і пастараліся адцягнуць ад сацыялістаў некаторыя соймавыя несацыялістычныя г. зв. радыкальныя групкі, без якіх сацыялісты ня маюць большасьці ў Сойме, а цераз гэта не маглі ўтрымацца пры ўладзе. Што цяпер станецца з гандлёвым дагаворам, яшчэ ня ведама. Гэта будзе залежаць ад новага ўраду. І калі ён (гандлёвы дагавор) будзе скасаваны, дык гэта зьявіцца маленькім ударам па бальшавіках. Трэба сказаць, што гэтакага карыснага дагавору, як латвійска-савецкі, бальшавікі яшчэ ня мелі.

Гэта адзін мамэнт!... А вось і другі!... Новы латвійскі ўрад мае сфармавацца з буржуазных партыяў. Газэты так і пішуць, што гэта будзе — буржуазны ўрад. Гэта сьведчыць. што латвійскія сацыялісты (абаронцы працоўных) благія майстры, калі больш за гадовае панаваньне не здалелі пабудаваць сабе фундаманту, у гэтакай дзяржаве, як Латвія, дзе жыхарства зьяўляецца пераважна як і ў нас — бедната.

Дзе не кінь вокам, усюды ўгледзіш, у тэй ці ў іншай форме — камунізм, ці тое што мае сутычнасьць з ім. Увесь сьвет жыве цяпер пад знакам — камунізму! Але-ж здаецца, што залатая пара камунізму — ліняе. Ліняе звонку ад таго, што ў нутры яго зьядае моль... На камуністычным небе цяпер можна заўважыць не адзін, а тры — мэтэоры. Адзін — афіцыяльны, які стаіць пры ўладзе і два, якія зьяўляюцца апазыцыйнымі да яго. Тых запраўдных прычынаў падзелу камуністых на варожыя сабе лагеры, мы ня можам устанавіць, можам толькі сканстатаваць, што там нешта няладна, а калі так, дык знача ёсьць нешта нештачка такое — ліхое... Як праява камуністычных унутраных спрэчак сьведчыць факт, выключэньня з камуністычнае партыі 75 камуністых аднадумцаў Троцкага і 23 з групы Сапронава. Выключыў іх зьезд камуністычнае партыі. (Перад гэтым з пасярод выдатных камуністых былі выключаны, як ужо ведама Троцкі, Зіноўеў, Прэабражэнскі і бышы старшыня беларускага ўраду ў Менску, Адамовіч).

Частка з тых камуністых, якія былі выключаны, на другі дзень па выключэньні, падалі зьезду заяву ў якой прызнавалі сябе вінаватымі ў грахох проці камунізму і ў тым, што ня гэтак як трэба маліліся камуністычным багом, Карлу Марксу ды Ільічу — Леніну, просячы дапусьціць іх да страчанага камуністычнага карыта. Аднак-жа зьезд не прыняў іх пакаяньня і просьбу адкінуў. Але-ж не зачыніў аканчальна „залатыя дзьверы“ да камуністычнага раю: зьезд прыняў пастанову, якая ўводзіць для камуністычных грэшнікаў „чысьцец“, цераз які, калі які колечы з выключаных камуністых пройдзе, дык атрымае разграшэньне і доступ да раю.

Абсалютную пакаяную прынясьлі — Зіноўеў-Апфэльбаум і Камянеў-Розэнфэльд і некаторыя меншыя рыбкі... Ну, а што-ж Троцкі, ды іншыя якія з ім? Сядзяць пры моры ды чакаюць пагоды?! Пэўна што не. Яны бадай што нешта робяць, каб ува ўсеславе і магутнасьці вярнуцца на ўсерасейскі трон... Рызыка — добрае дзела! Калі-б у выніку гэтае рызыкі Троцкі і яго „брацтва“, пакаштавала створаных імі самымі чэкістцкіх сьценкаў, дык запраўды было-б цікава. Ну, але-ж было-б цікава, калі-б і Троцкі з „братваю“ захапілі ўладу ды змахнулі ў тартарары сучаснага камуністычнага дыктатара Сталіна і яго — чарвякоў.

Адводзячы вока ад камуністычнае „заразы“, як кажуць буржуі, ня думайце, што мы прадставім што-небудзь пацешаючае, радаснае... Не. Гэтага яшчэ здаецца на сьвеце няма. Хоць, як апавядае біблійская гісторыя, сьвет стварыў Усемагутны Бог, Які ёсьць і Здольным і Мудрым, аднак-жа прыходзіцца відзець — толькі хаос і разлад, якія мала гавораць аб здольнасьці і мудрасьці...

Ізноў адзначым вялікае ў маленькім... А іменна?! Афрыканскія Нэгры забілі ангельскага камісара. У Афрыцы ёсьць такая старонка, якая называецца — Судан. Засяляюць яе Нэгры, народ не цывілізаваны і не культурны. Гэтакім вось народам Англія, а таксама і некаторыя іншыя дзяржавы, нясуць сваю культуру, якая называецца няволяю. Ясна, што няволя нікому ня міла!... Вось чаму, у той час, калі ангельскі камісар пасягнуў на волю Суданцаў з племяні Нуэр, дык яны забілі яго... Англія паслала карную экспэдыцыю. Вось якімі сродкамі прышчапляецца цывілізацыя і культура „дзікім“ народам. Тут робіцца адзнака ў дзікасьці і дзеля таго, што ўважаем Нэграў за частку тых вольных народаў, якія маюць безпасярэднюю лучнасьць з маткаю-прыродаю, якія не адарваліся ад яе, якія, хоць самі-пасабе не дайшлі да розных штучнасьцяў, як эўрапейцы, але-ж разам з тым, і не пакідаюць нікому свае улады, нявольніцкага ярма. І калі-б рабілі гэта Нэгры, дык іх можна было-б апраўдаць дзікасьцю, але-ж калі робіць гэта Эўрапэец (Англічанін, Француз, Італьянец, Паляк ды інш), дык якое прыдумаць апраўданьне яму, у яго праступнасьці?!...

Пішучы агляд нельга прайсьці моўчкі міма аднаго „культурнага“ здарэньня. Справа ў тым, што Злучаныя Штаты Паўночнай Амэрыкі распачалі будову некалькі дзясяткаў новых ваенных караблёў. Сутнасьць гэтага ня ў тым, колькі іх будуецца, а ў тым, што ня гледзячы на розныя канфэрэнцыі, дзе ідзе гутарка аб разаружэньні, сьвет усьцяж павялічвае ваенныя прылады. Тым больш гэтае здарэньне зьўляецца цікавым, што відзім яго ў Амэрыцы якой, дзякуючы яе геаграфічнаму палажэньню ніхто не пагражае.

Як відаць, дык у людзей ёсьць у самым арганізме нейкая краважаднасьць! І як гэта ўсё не падобна на тое, што пісана ў Бібліі, дзе чалавек адухатвараецца Божым духам і Божым розумам. А Бог зьяўляецца абсалютным розумам і дасканальнасьцю.

Зыркі.

Дык кожны, хто ўмее чытаць, спяшайся выпісаць сваю газэту „Сялянскую Ніву“.

З жыцьця Польшчы.

Пасыў у гандлі.

За месяц лістапад прывезена ў Польшчу розных тавараў на 155,581,000 фран. золатам. Вывезена-ж з Польшчы на 133,464,000 франкаў золатам. Вынік — пасыў (недабор) 22,117,000 франкаў золатам (38,022,000 польскіх злотых).

Гэтакую суму грошай Польшча павінна заплаціць са свайго залатога запасу замежным буржуям і капіталістым. Не надоўга хопіць амэрыканскае пазычкі.

Павышаюць.

На Каляды і Новы Год мае быць павышана ў наступны чын да 30 проц. ахвіцэраў і генэралаў.

Добра-ж, што ліквідаваўся польска-літоўскі канфлікт, а то іх болей было-б... на сялянскіх і работніцкіх карках.

Жаночы выбарны камітэт.

У Варшаве заснаваўся дэмакратычны выбарны жаночы камітэт. Старшынёю гэтага камітэту ёсьць жонка міністра Марачэўскага. Сябрамі, між іншымі, увайшла генэральша Конажэўская.

Ну што-ж... направячы дык направячы, выкарыстоўваюць усе спосабы, каб утрымацца...

Вынікі збораў збожжа.

Галоўны статыстычны Ўрад ужо аблічыў зборы збожжа ў гэтым годзе ў Польшчы. Згодна яго аблічэньняў у гэтым годзе сабрана: пшаніцы 14,759 тысячаў цэнтнараў (цэнтнар 6 пудоў), ячменю 16,342 тыс. цэнтнараў, жыта 56,884 тыс. цэнтнараў, аўса 33,900 тыс. цэнтн.

У параўнаньні з мінулым годам быццам зборы большыя, а іменна: пшаніцы на 15 проц., ячменю на 5 проц., жыта на 13 проц. і аўса на 11 проц.

Што лепшае, жонка ці вера?

Былы міністар скарбу і вядомы палітычны дзеяч Зьдзехоўскі, на кватэру каторага ў мінулым годзе быў дакананы напад невядомых польскіх ахвіцэраў, перайшоў... з каталіцтва ў праваслаўе.

Зрабіў гэта п. Зьдзехоўскі, як кажуць, з рамантычных „пабудак“. Зьдзехоўскі захацеў... разьвясьціся з сваею жонкаю, каб нанова ажаніцца, але-ж у гэтым каталіцкі касьцёл яму адмовіў. Відаць, жонка лепшая за веру, асабліва-ж новая...

Што дзеецца у сьвеце?

Новая „галоўка“.

На паседжаньні 19 г. сьнежаня камуністычнага зьезду ў Маскве зацьверджаны былі рэзалюцыі запрапанаваныя тав. Касіорам. Згодна гэтых рэзалюцыяў зьезд камуністычнае партыі абавязкава павінен склікацца раз на 2 гады; выключаць з партыі тых камуністых, якія не праўдзіва адказваюць на запытаньні кантрольнае камісіі; на канчатак прынята трэцяя прапанова Касіора аб абмежаваньні дыскусіі ў партыі Пасьля гэтага быў выбраны цэнтральны выканаўчы камітэт у складзе 71 таварыша і 50 та

ФЭЛЬЕТОН.

Таварышы наркамземаўцы, дазвольце падыскутаваць.

(Газэта „Савецкая Беларусь“ № 246 (2138) 28.X. 1927).

Выбачайце, шаноўныя грамадзяне наркамземаўцы, але я з вамі ня згодзен. Не таму, што ў мяне натура такая ўжо занадта апазыцыйная. Не. Проста таму, што я, як зацікаўленая ў даным пытаньні асоба, вымагаю яснасьці і канкрэтнасьці. Справа ідзе аб выдадзеных вамі правілах паляваньня. У гэтых правілах ёсьць, папершае, некаторыя няяснасьці, а падругое, такія пункты, супроць якіх мая душа, як запраўднага і датаго-ж, загартаванага паляўнічага, горача пратэстуе.

Пачнём спачатку.

„Правілы вытвару паляваньня на тэрыторыі Беларусі, аб яе тэрмінах і способах“.

Тут відавочная неяснасьць, бо незразумела аб чыіх тэрмінах і способах ідзе гутарка—тэрыторыі ці Беларусі. Калі тэрыторыі, дык чаму, дазвольце, не Беларусі, а калі Беларусі, дык чаму не тэрыторыі?

Далей.

„Агульныя палажэньні. Артыкул 1. — Дзікія зьверы і птушкі, якія знаходзяцца на тэрыторыі БССР, зьяўляюцца ўласнасьцю рэспублікі і правільнае іх скарыстаньне складае адну з галузяў дзяржаўнае гаспадаркі Беларусі“.

Тут я павінен зазначыць, што вашы закіды ў кірунку дзяржаўнае гаспадаркі ня маюць пад сабою ніякага грунту. Праўда, наша гаспадарка яшчэ ня вельмі багатая, але ўсё-ж такі відочна расьце і ваш ехідны намёк наконт нейкіх злаякасных галузяў тут якраз не адпавядае запраўднасьці.

Далей.

„Тэрміны і способы паляваньня. Арт. 9. Забараняецца:

б) вытвор паляваньня агульна небясьпечнымі способамі, як, напрыклад: настаражываньне стрэльбаў і самастрэлаў, пусканьне палаў...

в) ужываньне прыладаў і способаў масавага дабываньня зьвераў і птушак, як, напрыклад: заганіваньне па шэрані...

г) ...а роўна выкапваньне зьвераў і раўнаваньне іх лёкаў ..

д) дабываньне зьвераў і птушак прыладамі, якія давяць, альбо папсуюць, як, напрыклад... качыньнямі, зялезнымі слонцамі, а таксама скрадам пры дапамозе кабылкі, альбо шчыту“.

З гэтымі забаронамі я, асьмелюся заявіць, ня зусім згодзен. Што датычыць „настаражываньня стрэльбаў і самастрэлаў“, „пусканьня палаў“, „заганіваньня па шэрані“ і „раўнаваньня лёкаў“,—дык нічога з гэтага я рабіць ня буду, бо, шчыра сазнаюся, — не разумею ў чым справа. Таксама я згодзен з забаронай „скраду пры дапамозе кабылкі“,—няпрыгожая гэта рэч.

А вось што датычыць „дабываньня зьвераў і птушак начыньнямі“, дык тут даруйце — ня згодзен. Чым, напрыклад, дрэнны спосаб, калі скажам, дзядзька пойдзе ў лес са сталярным начыньнем, зловіць зайца ды гэблем яго па хвасту? Які тут праступак проці рэспублікі?

Альбо, напрыклад, цётка, едучы з кірмашу дамоў, спаткае ваўка, ды замест таго, каб атукаць,—надзене яму на галаву жбанок і прывядзе ў вёску на пацеху дзяцей? Не задавіць, будзьце спакойны.

А калі ўрэшце гаспадыня палонікам падчэпіць каўку ды адразу шась яе ў крупнік. Думаеце папсуе? Нічагуткі.

І вось, бачачы ўсю прастату і лёгкасьць дабываньня зьвераў і птушак начыньнем, я, канешна, рашуча ня згодзен з гэтай забаронай і пратэстую.

Цяпер пераходзім да пунктаў, якія дазваляюць паляваньне. Арт. 10-ты кажа:

„Паляваньне дапушчаецца: а) на драпежных зьвераў і птушак: ваўка, рысь, брадзячых сабак і кошак, сусьлікаў, шашкоў, а таксама шкодных птушак і арла, крагуёка, варонаў і сарокаў у адчынены для паляваньня час законным способам і ў зачынены ўсялякімі способамі... і г. д.“.

варышчаў заступнікаў ім. У цэнтральную рэвізійную камісію выбраны 195 таварышаў.

У той-жа самы дзень адбылося паседжаньне пленуму Цэнтральнага Камітэту і рэвізыйнай камісіі, на якім выбрана палітычнае бюро з 9 асобаў: Сталін, Бухарын, Калінін, Варашылаў, Куйбышаў, Молатаў, Рыкаў, Рудзутак і Томскі. Верхаводам астаўся—Сталін.

Парцэляцыя „Камінтэрну".

Шляхам за падзелам у расейскай камуністычнай партыі на 3 асобныя варожыя адна другой групы, адбываецца падзел і ў замежных камуністычных партыях. З пакаяннае пісулькі Каменева, Зіноўева і іх аднадумцаў відаць, што ў Нямеччыне, (найвялікшая партыя пасьля Расеі), камуністы таксама стварылі тры лагеры. У апазыцыі да „афіцыяльнага" камунізму там стварылася група Маслава і Руф Фішар, а таксама Суварына і Гольца.

Паднявольныя народы рухаюцца...

На паўночным пагранічы італьянскай калёніі ў Сомаліланд паўсталі туземцы. Пасьля жорсткае бойкі перамаглі Італьянцы. Лічба забітых і раненых дасягае некалькіх сотняў. Гэтакія падзеяў апошнімі часамі здараецца вельмі часта чытаць, а гэта сьведчыць, што паднявольныя народы рухаюцца, імкнучыся да вызваленьня.

Барацьба да перамогі.

Выдаляныя камуністы: Ракоўскі, Смілга Муралаў і Радэк падалі камуністычнаму зьезду заяву аб тым, што яны будуць і далей змагацца са сталінскім цэнтрам. Тое самае заявіў і Троцкі.

Выступленьні Сьметоны і Вальдэмараса.

Літоўскі прэзыдэнт Сьметона і прэм'ер-міністар Вальдэмарас выступілі з прамовамі ў ахвіцэрскім клюбе „Рамова". У сваіх прамовах літоўскія верхаводы пацьвярдзілі свае прэтэнсіі да Вільні. Вальдэмарас адзначыў, што Ліга Нацыяў чакала ад Пілсудскага прыгожага кіўка — добравольнае адмовы ад Вільні. Аднак-жа Пілсудскі гэтага не зрабіў, дык Ліга Нацыяў прыняла пастанову касуючы гэтым тую пастанову, якою вялікія дзяржавы замацавалі Вільню за Польшчаю.

Марозы ў Эўропе.

Хваля марозаў, якая нам надовячы далася ў знакі, нахлынула на Заходнюю Эўропу. Газэты падаюць весткі аб небывалых марозах і сьнягох у такіх краёх, дзе ў працягу некулькі гадоў людзі нават і ня ведалі, у запраўдны сьці што такое маразы.

Хваля маразоў насунулася на Эўропу з Сібіры праз Расею. У Сібіры, у раёнах Якуцкай вобласьці 18 сьнежня мароз быў 52°. Птушкі вылетаўшыя на жыр падалі замёршымі на зямлю.

У Англіі наступіла халодная зіма. Марозы дасягаюць да 20° нават у Лёндане.

У-ва Францыі таксама пануюць марозы ў 20°. Ёсьць нават сьмяротныя выпадкі ад замерзаньня.

У Югаславіі ад сільных марозаў замерзьлі на вартах жаўнеры, пільнаваўшыя граніцу. Знойдзена замёршымі 17 чалавек.

Нават на Рыверы, куды зьяжджаюцца буржуі для адпачынку, дзе вечна зелянеюць дрэвы, і то мароз дасягаў да 3°.

Розныя весткі.

— Паміж францускім і італьянскім урадамі распачаліся перагаворы аб прыязьнскай згодзе, якую Мусоліні лічыць для абедзьвёх дзяржаваў магчымай і патрэбнай.

— Югаслаўянскі ўрад забараніў прывозіць італьянскія газэты ў Югаславію. Як ведама, паміж Італіяй і Югаславіяй адносіны астаюцца напружанымі.

— 18 г. сьнежня ў Петраградзе зачынілася канфэрэнцыя, якая апрацавала праект простага чугункавага руху паміж Сав. Расеяй, Латвіяй і Эстоніяй.

— У Петраградзе засноўваўся музэй, у якім будуць захоўваца мазгі выдатных людзей. Першым мазгавым экспанатам зьяўляецца мозг нядаўна памёршага расейскага вучонага Коні.

— У сувязі з каляднымі сьвятамі, як пішуць замежныя газэты, бальшавікі ладзяць антырэлігійныя дэманстрацыі. На гэтых дэманстрацыях бальшавікі будуць старацца пераканаць людзей, аб тым, што Бога на сьвеце—зусім няма.

НАВІНЫ.

Беларускі Народны Тэатр Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры 22 г. сьнежня пасьля амаль-што двухмесячнай працы на правінцыі вярнуўся ў Вільню.

Акрамя тых 18 спэктакляў аб якім падавалася ў № 90 „Сял. Нівы" з таго часу Бел. Нар. Тэатр яшчэ адыграў 8 спэктакляў, у гэтакіх мясцовасьцях: Докшыцы — 3 спэк., Будслаў — 3 спэк. і Даўгінава — 2 спэк. Зацікаўленьне Бел. Нар. Тэатрам было вялікае.

Беларускі Інстытут Гаспадаркі і Культуры падаў заяву Віленска-Троцкаму Старасьце ў мэтах атрыманьня дазволу на прадстаўленьне для Гуртка ў в. Адамчукі. У адказ на заяву Бел. Ін. атрымаў гэтакую паперку:

„Староства віленска-троцкага павету, дня 21-XII 1927 г. Л. дз. 318. Субач № 3.

Да Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культ. у Вільні, Вострабрамская вул.

Гэтым паведамляю, што на заяву Інстытуту з дн. 13 г. м. у справе выданьня дазволу на прадстаўленьне і танэчнай забавы ў вёсцы Адамчукі, Міцкунскай вол. вынясена адмоўная пастанова.

На гэтую пастанову паслугоўвае права паданьня жалабы да віленскага ваяводзкага ўраду ў 24 днёвым тэрміне ад дня атрыманьня гэтага паведамленьня. Стараста Лукашэвіч."

У гэтай справе Інстытут падаў жалабу да віленскага ваяводы.

11 г. сьнежаня, гр. Юхневіч прачытаў лекцыю ў м. Ікаzьні, Браслаўскага павету ў пам. Ал. Ляскевіча, на тэму: „Што трэба ведаць калекаму Беларусу". На лекцыі прысутных было поўная саля, сярод якіх давалася заўважыць нават жыдоў і жыдовак.

Беларускі Студэнцкі Саюз у Вільні, 20 г. сьнежаня выслаў да ўсіх самаўрадаў Навагрудзкага ваяводзтва і Ашмянскага і Сьвянцянскага пав. Віленскага ваяводзтва просьбы аб матэр'яльнай дапамозе Беларускаму студэнству ў Вільні.

Як ведама, дык Беларускі Народны Тэатр вярнуўся з правінцыі ў Вільню — перадчасна з гэтакіх прычынаў:

Вялейскі павятовы стараста выдаў дазвол на прадстаўленьне на 26—27 сьнежаня, а сталася так, што Тэатр хацеў ладзіць спэктаклі у Вялейцы на некалькі дзён раней. І вось, калі зьвярнуліся да старасты, каб пераменяў дазвол на іншыя дні, дык прадстаўніку ад Тэатру было заяўлена у старостве, што пераменіць дазвол на іншыя дні нельга, бо ёсьць цыркуляр з віленскага ваяводзтва, якім забаронена выдаваць дазволы на прадстаўленьні Беларускага Народнага Тэатру.

Раскрыжаваная Беларусь.

(Голас з вёскі, Маўчадзкай воласьці).

Як часта, Божа мой, як часта я з болью ўспамінаў Цябе, Беларусь мая, там, на далёкай, нямілай чужыне, пасярод чужога народу! Пад гарачымі косамі сонца, на беразе вечна-пявучага мора, кволы і сумны, я глядзеў на высокія, голыя і немыя горы, на лазуровыя хвалі прастору і лавіў вачыма сьветлыя воблачкі, што ціха плыліся ў даль, можа—туды, дзе жывеш, красуешся і пакутуеш Ты, Беларусь... Тагды я хацеў, каб яшчэ пажыць, каб усё выцярпець і не памерці, ня ўгледзіўшы роднай зямлі, мілых прыгоркаў і любай мне вёскі...

І вось—даўно я ўжо дома і даўно думаю аб тым, чаму не памёр тагды. Я ўгледзіў воланіў, цёмныя пасы лясоў, крывіцы і рэчкі; я ўдыхнуў сваёй грудзьмі салодкія пахі роднай зямлі, кветак, прастору... Але я ўгледзіў і тое, як раскрыжавалі Цябе, Беларусь, Тваё дзеці, як гоняць яны цьвікі ў рукі і ногі, як на кавалкі рвуць Тваю вопратку і дзеляць яе... Мы ўдыхаем гэты чад, гэты смутак нашае справы і нз хочам і баімося разумець, што атрымліваемся, што робім благое і злое... Бедныя мы! Бедная Ты, Беларусь!... З якою непераможнаю болью чытаю свае родныя газэты. Якое балота і якое самагубства! Ніводнага жывога братэрскага слова, ніводнае каплі аразуменьня, ні пачуцьця таго, што так проста і ясна,—гата любіць сваю Бацькаўшчыну. Мы бачым, кожная група палітычных дзеячаў-Беларусаў ратуе нас, сялян, пасвойму. У шэрую вёску ляціць не прагода, не прамень братэрскае думкі, а праклёны, заняткі, узаемная ганьба, усё тое, што разьбівае сялянскае адзінства, крышыць акачальна слабыя сілы Беларусаў, падрывае веру ўва-ўсё і ўва-ўсіх. Каму і навошта ўсё гэта? „Усе добра пішуць", кажуць сяляне, „але дзе праўда—няведама"... А здавалася-б, што і шлях працы і барацьба мусіць быць аднолькавым, бо мэта адна і дзейнік ува-ўсім і для ўсіх адзін—любоў да Бацькаўшчыны. Здавалася-б, рука аб руку трэ' ісьці нашым братом-правадыром да аднае мэты, аддаць розум і сэрца супольнай справе, адкінуўшы свае асабістыя пагляды, сваю асабістую амбіцыю ўва імя дабра народу. А газэта, павадыр грамадзянскага сумленьня і гонару, слова якой, дзеля нас павінны быць крынічнай чыстаты, кажа: „усе дзеячы-Беларусы, усе барацьбіты, што ня ў турме, усе, каму народ верыў,—гэта „прадажнікі, юдашы"... Уражаньне страшэннае. Няма, значыцца, нідзе і ні ў кім праўды, ёсьць толькі вялізарнае зло маленькіх паглядаў, маленькай хворай амбіцыі ў ахвяру чаго, прыносіцца будучыня народу і ў той час, перад выбарамі, калі вёска напружвае ўсе сілы, каб не аддаць свой голас надарма.

П. Крэнь.

З гэтым пунктам я цалкам ня згодзен. І вось чаму. Нам дакладна вядома, што нават у старых рэакцыйных падручніках для пачатковых школ і ў тых воўк і рысь лічыліся зьверамі, а ня птушкамі, а таксама ніколі ня лічыўся птушкай шашок, суслік. Зноў-жа, калі ня мыляюся, па сёньняшні дзень ня было ніякае навуковае пастановы аднесна пераводу суслікаў у групу драпежных зьвераў ці птушак. Вось толькі, што датычыць крагуйка, дык я тут нічога канкрэтнага не магу сказаць, бо колькі я ні капаўся ў розных падручніках і нават навуковых кніжках, такой жывёліны нідзе не знайшоў і ня ведаю, чым яна абрастае, пер'ем, ці поўсьцю і ў які час яе можна біць—у адчыненьні, ці наадварот, у зачыненьні.

Пераходзім далей да 13-га артыкулу, які, на мой пагляд, патрабуе найбольшае яснасьці. Гэты артыкул перакованае, што

„безгаспадарчыя сабакі і кошкі, звычайна лётаючыя па ўгодзьдзям, прылічваюцца да шкодных жывёлін і павінны зьнішчаца на працягу ўсяго году.

Увага: Усе сабакі, якія лётаюць па-за дварамі без намыльнікаў, падлягаюць зьнішчэньню пры ўсялякіх умовах усімі спосабамі, за выключэньнем цковы, як агульна небясьпечнага".

Тут, таварышы наркамземаўцы, дазвольце заўважыць, што вас нейкі паляўнічы злосна абмануў. Усе паляўнічыя, як вядома, страшэнныя манюкі і хвалькі і калі хто-небудзь з іх кажа вам, што бачыў лётаючага сабаку, або кошку, дык тут ён яўна хваліўся. Бо ў гэтым я сам пераканаўся. Надовечы я спэцыяльна даглядаў, як гіцлі на Савецкай вуліцы лавілі „безгаспадарчых" сабак. Прэ гіцэль з нейкай доўгай пугай з пятлёй на канцы, аж язык вылупіў. Прэ і сабака на ўсе лапаткі. Вось, вось насьцігае яе гіцаль,—тут бы, здаецца, самая пара сабацы ўзьвіцца і паляцець, а з гары гіцлю дулю паказаць: „што злавіў". І што-ж вы думаеце, так і не паляцеў, бадак,—злавіў яго гіцаль.

А ўчора я за кошкай наглядаў. Ходзіць па суседавай страсе, вусамі паводзе, хвост трубой,—відочна безгаспадарчая. Узяў я камень, размахнуўся і шмаргануў у кошку: „няўжо, думаю, паляціць"? Дык не, не паляцела, сьцерва. Скочыла на зямлю, ды па гародзе як напра, толькі пыл курыць. А вы кажаце—лётае...

Патрабуе некаторай яснасьці і артыкул 14-ты, які кажа:

„Сабакі паляўнічае пароды ў недазволены для паляваньня час павінны затрымлівацца і дастаўляцца ў бліжэйшую арганізацыю, якая пры вядомасьці ўласьніка зварочвае сабаку апошняму пры адплаце каштоўнасьці яе ўтрыманьня".

Пра якую арганізацыю ідзе гутарка,—грамадзкую, ці наадварот? Гэта ня высьветлена, і сабаку я магу прывесьці ліха ведае куды...

Нарэшце, артыкул 19-ты, па мойму, такса ма вельмі туманны. Пункт г) тлумачыць:

„Нагляд за захаваньнем правілаў аб паляўнічых запаведніках, а роўна ўзбуджэньне крымінальнага перасьледаваньня і абвінавачваньня перад судом вінаватых ускладаецца нараду з ворагамі ўлады на адміністрацыйна запаведнікаў і сябро ў саюзу паляўнічых".

Тут я ня згодзен з „узбуджэньнем крымінальнага перасьледаваньня і абвінавачваньня перад судом вінаватых, уложанага на раду з ворганамі". Гэта, згадзіцеся самі, неяк крыху няпоўка.

Вось тыя пункты правілаў паляваньня, я кімі я, таварышы наркамземаўцы, ня згодзен і якія, памойму, патрабуюць шырокага абгаварэньня для больш дакладнага высьветленьня.

Асабліва, на мой погляд, патрабуе належнае дыскусіі пункт аб лётаючых сабаках і кошках. Як з імі ўрэшце быць? Сгралць іх на ляту, ці на бягу?

Дазвольце, таварышы наркамземаўцы, падыскутаваць па гэтаму пытаньню.

Леанід Сэвн.

Сяляне! Арганізуйцеся, у арганізацыі—сіла!

Гаспадарскі аддзел.

Як з саломы зрабіць добры корм.

У сялянскіх гаспадарках самым пашыраным кормам для кароў зьяўляецца яравая салома. Яе даюць сечкаю, або трушанкаю (з сенам). Кожны гаспадар добра ведае, што яравая салома ёсьць лепшы корм чым жытняя, але горшая, чым сена. Каб параўняць іх кармавую вартасьць, мы даём табліцу спажыўных матэрый у сухім корме ў °/о °/о.

	Белкавіны.	Дравясіны.	Крахмалу.	Жыроў.
Сена . . .	9,7	26,3	4,4	2,5
Ярав. салома	4,0	40,0	3,5	2,0
Азім. салома	3,0	44,0	3,3	1,0

З гэтае табліцы бачым, што салома мае шмат дравясіны, якая дрэнна падаецца траўленьню, і мала белкавіны і жыроў. Каб зрабіць салому добрым кормам, трэба, каб яна лепш пераварылася жывёлаю. Для лепшага яе скарыстаньня ёсьць два спосабы папярэдняй падрыхтоўкі саломы ў корм — **мэханічны і хэмічны,**

З першым спосабам большая частка сялян знаёма. Ён зьяўляецца ў тым, што салому рэжуць на сечку. Сечка павінна быць даўжынёю ў 5—6 см. Больш дробная сечка дрэнна пераварваецца і забруджвае жывот.

Хэмічны спосаб падрыхтаваньня саломы можа быць **цёплым і халодным.** Для сялянскіх гаспадарак падыходзіць больш **халодны спосаб.**

Над тым, як зрабіць з саломы добры корм, шмат працавалі вучоныя Нямеччыны. У часы імпэрыялістычнае вайны ў іх нават на фабрыках выраблялі, так званы моцны з саломы корм. Але хутка для фабрык не хапіла апалу і немцы сталі шукаць новыя мэтоды прыгатаваньня з саломы моцнага корму на холадзе або пры звычайнай тэмпэратуры.

Халодны спосаб быў найдзен нямецкім вучоным Бэкманам каля Бэрліну. Бэкманаўскі спосаб заключаецца ў наступным: бяруць скрыню, праз якую не працякае вада, ($1^1/_2$ мэт. даўжыні, 1 мэт. шырыні і 60 сант. вышыні). Насыпаюць сечку і мочаць яе ў $1^1/_2$°/о растворы едкага натру (прадаецца ў кожнай аптэцы). Пры чым бяруць на 100 кілёгр. сечкі 12 кілёгр. едкага натру, які распушчаюць у 800 літрах вады, або на 50 кілёгр. сечкі бяруць 6 кілёгр. едкага натру і 400 літраў вады. Пасьля таго, як сечка размокла, кладуць на яе дошкі з цяжарам, каб сечка была пад вадою. Праз 10 — 12 гадзін ваду зьліваюць у другую скрыню, у якой таксама зноў мочаць сухую сечку. Гэтым саставам можна карыстацца на працягу 2—3 тыдняў. Толькі час ад часу трэба зьліваць муць, якая асядае на дне. Так пратрыманую сечку трэба добра прамыць у чыстай вадзе каб ня было на ёй едкага натру.

Што часткі едкага натру не асталіся на сечцы, можна праканацца лякмусовай паперкай (за 20 гр. у аптэцы яе даюць некалькі стужак). Калі апусьціць гэту паперку ў сырую сечку, у якой яшчэ астаўся едкі натр, дык ружовая паперка зробіцца сіняю. Гэта паказвае, што сечку яшчэ трэба мыць, пакуль паперка не астанецца ў сваім ружовым колеры.

У Нямеччыне рабілася шмат дасьледаў над жывёлай, якой давалі так падгатаваную сечку. Вынікі былі адны: што салома, намочаная ў растворы едкага натру, спажывалася на 72,8%, а запараная сечка толькі на 45°/о. Такім чынам, даючы сечку па Бэкманаўскаму спосабу, можна даваць яе на $^1/_8$ менш, чым звычайна даюць сяляне. Салома пры гэтым спосабе захоўвае прыемны пах і каровы яе ядуць многа ахватней, чым запараную. Таксама салома захоўвае свой ранейшы выгляд сечкі.

Раючы гэты спосаб скарыстаньня саломы нашаму селяніну, мы спадзяёмся, што гаспадары, якія яго спрабуюць, будуць мець ад гэтага карысьць і пашыраць яго сярод сваіх аднавяскоўцаў.

Пры нястачы корму (саломы) адмаўляцца ад гэтага спосабу ня варта.

„Саха".

Юрыдычныя парады.

Адказ „Авадню". Раднага, аб якім Вы пыталіся, могуць часова да суду адхіліць ад чыннасьці. Пасьля суду калі суд апраўдае яго ў тым, у чым ён вінаваціцца, дык тагды ізноў вернецца да выкананьня чыннасьцяў Раднага.

Весткі з Краю.

Новыя падручнікі.

(З Вялейскага павету.).

У польскай школе вельмі часта мяняюцца падручнікі (элемэнтары). Бедным бацьком, якім і падаткаў няма з чаго аплачваць, прыходзіцца збываць гандляром апошні пуд збожжа, каб кожны год, а то і ня раз у год, купляць усё новые „элемэнтажы", мусіць для таго, каб даць зарабіць польскім пісакам і кнігарням. Сёлета перажываем ужо чацьверты „тып" гэтай мудрасьці польскай пэдагогікі. Носіць ён назоў: „Mój Elementarz"- Аўтары яго: Я. Хжоншчэўска і Я. Паразінска. — Але-ж нічога ня зробіш: прадаў пуд жыта і здабыў гэты „элемэнтарж" бо чацьвёртаму маяму дзіцяці надходзіць сёмы год і яго патрабавалі ў школу. Я паслаў яго, каб ня плаціць штрафу на падставе закону з 1919 году (а гэты закон хоць і 19 году, алеж не скасаваны, як гэта зроблена з зямельнай „рэформай"). Купіў „элемэнтаж", бо старыя на якім вучыліся першыя мае дзеці, ужо лічацца ня годнымі і вучыцель забараніў дзецям ужываць іх. Пасмуціўся трохі над тым, што на вясну прыдзецца трохі пажыць бяз хлеба, а што там у тым „элемэнтажу", нават і ў галаву ня прышло. Дык вышла такая гісторыя, неяк іду я ў хату і чую за дзьвярыма беганьне і сьмешкі дзяцей і заміж гэтага алярму выкрыкі непрызвайтага слова. Увашоў я ў хату і, узяўшы дзягу, так добра адсьцёбаў дзетак, што на ўвесь вечар ім было досіць сьлёз. За вячэрай я трохі адпусьціўся і падобраму стаў вуцыць іх ня ўжываць паскудных слоў. Алеж маці з сьлязамі на вачох стала мяне клясьці, што за нішто я крэпка, да сінякоў, пакараў дзетак — „Як ні за што", закрычаў я; „каб мае дзеці ў хаце казалі такія паскудныя словы!..." — „Якія-ж гэта паскудныя... гэта-ж у элемантажы ёсьць"... — „Як гэта?! пакажыце!" Дзеці прынясьлі, разгарнулі... гляджу я — праўда, намаляваны гэблік, а над ім надрукаваны словы: „hebel", а ніжэй: — ebel. Шкада мне стала дзетак, якіх я так набіў, а вясной... не дакармлю іх хлебам.

Бацька.

Навука ў вёсцы Гулі.

(Пастаўскі павет).

Як толькі прыехала ў нашую вёску „прафэсарка" (гэта было ў 1923 г.), зараз-жа прылажылася да працы... прасьвяціць „ciemnych chamów". Вывясіла абвестку, каб прыходзілі „дарослыя" на вячэрнія курсы. Нашыя сяляне, як моладзь, так і паджылыя, прышлі—як адзін, каб набрацца культуры і „сьветы" ад „прафэсаркі". Курс распачаўся ад гэтакіх выразаў: „As leży koło budy i liże łapy", „As pędzi koguta"... На „курсах" „прафэсарка" вучыла і рахункаў... Вось адзін з прыкладаў гэтых „рахункаў", запісаных крэйдаю: 1+4=4—1... Курсанты хутка зразумелі гэтую „падгатаваўчую" навуку і сталі прасіць „прафэсаркі", каб вытлумачыла яна, што гэта такое кілёмэтр, што за вага кілё і г. д.

На гэта „прафэсарка" адказала так: „To jest i dla mnie za trudne... zdaje się, mniej-więcej, kilo ma sto gram"...

Можа і „ciemnym chamom" лепшага вучыцеля за „прафэсарку" і ня трэба?

Гулеўскі.

Ад Браслаўя да Бэрліна далёка.

Хоць мне ня прышлося быць у Бэрліне, але прышлося чуць ад людзей і чытаць у газэтах, што Бэрлін надта чыстае і прыгожае места. Дзеля таго, што Палякі гоняцца за культурай заходняе Эўропы, катрую ім трудна дагнаць, дык з кожнага правінцыяльнага мястэчка хочуць парабіць Бэрліны, аднак-жа не сваім коштам, а коштам жыхароў гэтых мястэчкаў. Улады м. Браслаўя таксама са старога беларускага Братыслава ўзяліся рабіць Бэрлін, а гэта ў такі спосаб: перш-наперш загадалі жыхаром парабіць тратуары з дашчок але, каб дошкі ляжалі ня ўпоперак, а ўдоўж. — Цераз нейкі час апэтыт на гэта зьмяніўся, тратуар загадалі перарабіць так, каб дошкі ляжалі ўпоперак. Так-жа сёлета выбрукавалі вуліцы, але брук выглядае, як пагон расейскага гэнарала г. зн. зыгзагамі. Так прыказана работнікам. Найбольш цікавейшым тое, што брук выглядае, як чыгуначны насып, бо пад яго насыпалі замнога пяску. І вось гэты „чыгуначны насып" даўся-ж у знакі жыхаром Браслаў'я. Як толькі пальне дождж, то Браслаў ня выглядае ня толькі на Бэрлін, а нават і на Браслаў. Прычына гэтаму такая: высокі брук ня перапускае ваду, дык паміж брукам і хатамі ствараецца возера, бо ўкрашальнікі Браслаў'я ня скемілі правясьці вадасточных трубаў там гдзе гэта трэба, толькі дагадаліся гэта зрабіць ля пастарунку. Найцікавей прадстаўлялася карціна 10-га лістапада. З ночы лінуў слаўны дождж. Адзін з паліцыянтаў, хоць маленькі, але даволі шустра бегаючы па вуліцы стукаў кулаком у рамы ды ў шыбы, выганяў з хат і старых і малых,... чэрпаць разьліўное мора. Пазіраючы на гэта мімаволі думалася, што ў Браслаўі ці натуральнае паводзьдзе, ці пажар. Дождж „парыў як з вядра, а паўнюсенькая вуліца людзей з рыдлямі, ведрамі, дзежкамі і тапарамі працавалі ля вады, а паліцыянт-жа загадываў зьбіраць ваду хоць у кішэні. Цяжка. Так зроблены брук, дый з прыродай трудна бароцца. На заўтрае, 11-га ў сьвята угодкаў незалежнасьці Польшчы, з ночы выпаў сьнег. Ну ізноў карціна падобная да ўчарашняй. Па загаду паліцыі пазьмяталі сьнег з усей вуліцы, толькі, ня ведаю чаму, на ўчастку гдзе месьціцца пошта і скарбовая каса, сьнег ляжаў цэлы дзень. Гляджу на трэці дзень, г. зн. 12-га,.. рабочыя ломяць брук! Аж, гэта, „украшальнікі" дагадаліся, што ўсё-ж такі вадасточныя трубы патрэбныя. Ну нічога дзіўнага бо ў Палякаў кожная рэч робіцца сем раз па сем, дый то яшчэ ня надта слаўна выходзіць за 50-тым разам!

Трэба тут сказаць, што чыстата і парадак у месьце павінен быць, але-ж ад Браслаўя да Бэрліна яшчэ далёка, калі рабіць з Браслаўя Бэрлін, то трэба мець у галаве крышку болей самараднай кашы і рабіць зразу добра, а ня мучыць людзей бяз патрэбы.

Кароль Цыбук.

Ашуканец.

(м. Скідэль, Горадзенскага павету).

Зімою 1926—27 году Канстанцін Альховік, каторы называў сябе палкоўнікам расейскае арміі, купляў дзерава ў лясох Чэцьвертынскага, не далёка ад мястэчка Скідэля. Сяляне паблізкіх вёсак вывозілі гэтае дзерава на станцыю Скідэль. З пачатку Альховік ня толькі адразу плаціў вазаком, а нават даваў барышу. Пад канец-жа возкі — не плаціў зусім, а толькі дакляроўваў, што заплаціць. А як дзерава вывезьлі у той-жа самы дзень Альховік уцёк са Скідэля, не заплаціўшы нікому па сваіх дэклярацыях.

Сяляне падалі ў суд. На судзе Альховік спачатку казаў, што вазакоў нанімаў ня ён, а яго служачыя, а потым дык і зусім адмовіўся ад сваіх квіткоў.

Заплакалі сяляне посьле суду... пашлі ні з чым дамоў.

А Альховік і цяпер радуецца, жывучы ў сваім доме на вуліцы Косьцюшко ў Вільні.

Чаму-ж не радавацца, калі ўдалося ашукаць бедных сялянаў. Г. К.

Голас вёскі.

У сувязі з будучымі выбарамі ў Сойм і Сэнат, і ў сялянскай галаве нешта заварушылася. Перш наперш варушацца іх думкі аб тым, за які нумар трэба будзець аддаць свой голас, каб не памыліцца.

У гэтым ёсьць просты вывад: хто павінен быць гаспадаром у нашай хаце?, — мы самі. А дзеля гэтага: хто павінен у Сойме дбаць аб нашых справах?, — нашыя людзі, якія ўжо ведамы сваей барацьбою за долю селяніна. Гэтыя людзі, павінны быць ужо ведамы ўсяму беларускаму Народу. За 5 гадоў працы папярэдняга Сойму, мы павінны пераканацца, хто нашыя ворагі, а хто нашыя прыяцелі, Хто выступаў у Сойме ў абароне сялянскіх інтарэсаў, як не паважаныя нашыя паслы Ярэміч і Рагуля! Вось хто даканца выслужыў шчыра, не здрадзіў, не прадаў сялян!

У памяці выбары 1922 году і калі ўсюды было поўна агітатараў, з №№ 3 і 8, калі ня быў прыгатаваны наш народ да галасаваньня. І што-ж... ён лёгка даўся на абяцанкі Вызваленьня і Хіены. Былі нават і такія выпадкі, што некаторым сялянам, за галасы на № 8, абяцалі: — каму грошаў, а каму,.. пень дрэва. Помняцца яшчэ і такія зьявішчы, што за няпісьменнасьцю каго-колечы (а гэта сярод сялян нярэдка, асабліва сярод жанчын), паперкі на нумары запоўняліся камісарамі маёнткаў.

Дык каб ня было такіх абмылак, цясьней гуртуймася каля нашай беларускай арганізацыі, каля „Сялянскага Саюзу", органам якога ёсьць „Сялянская Ніва".

Ён нас не прадасьць, ён нам і скажа за які нумар галасаваць!

Квактун.

Сяляне! Запісвайцеся у Беларускі Сялянскі Саюз!

Рэдактар і выдавец А. Герасімчук.

Беларуская Друкарня ім. Ф. Скарыны, Вільня — Людвісарская 1.